

Kiezen voor Limburg

Verkiezingsprogramma 2023 - 2027 Provincie Limburg

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green square background.

D66

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Kiezen voor Limburg	3
Een groene provincie	5
Een toekomstbestendige provincie	8
Talentvol Limburg	12
Een bruisende provincie	14
Een mobiele provincie	18
Een daadkrachtige provincie	19

Voorwoord

Limburg is de allermooiste provincie van Nederland. Ik ben er geboren, getogen, even uitgevlogen en snel weer wedergekeerd. Dit is mijn thuis. Het stukje van de wereld waar ik me innig mee verbonden voel. En daarmee ook verplicht om er het meeste en mooiste van te maken.

Acht jaar geleden keerde ik na mijn studie terug naar Limburg. Vier jaar geleden koos ik bewust voor Provinciale Staten. Ik stak mijn hand op omdat ik geloof dat juist Limburg groter denken en beter doen verdient. De afgelopen vier jaar waren niet de makkelijkste in of voor onze provincie. En toch is die overtuiging onveranderd. Of misschien zelfs wel gesterkt.

Omdat de politiek méér is dan tegenstelling en meer moet zijn dan onenigheid. En niet wie het hardste schreeuwt, maar het beste luistert vertegenwoordigd moet zijn. Ik wil laten zien dat er behalve veel om tegen, vooral ook zoveel is om vóór te zijn. En dat niet de vinger wijzen naar de ander, maar samen de schouders eronder ons zoveel verder brengt. Want hoe groot de uitdagingen ook zijn, er één ding is waar ik heilig op vertrouw: de Limburgers. Omdat we in de geschiedenis telkens hebben laten zien dat we samen sterk zijn en verder komen.

Al voordat ik geboren werd, wisten we dat ons klimaat veranderde, kansen ongelijker en Limburgers ongezonder werden en onze natuur achteruitging. En toch is er in al mijn 31 jaar simpelweg te weinig gebeurd. Onze natuur en biodiversiteit holt achteruit, verschillen in kansen tussen kinderen zijn alleen maar gegroeid en onze lucht en ons drinkwater alleen maar ongezonder geworden. Dat mogen we niet nog langer laten gebeuren. Daar moeten we samen iets aan doen.

Als mijn neefjes en nichtjes, de volgende generatie Limburgers, over 31 jaar aan mij vragen ‘en Marlou, welk verschil heb jij dan gemaakt toen?’ dan wil ik een goed antwoord hebben. Deze verkiezingen gaan voor mij om dat antwoord. Op 15 maart is het aan jou om dat te geven. Als ik je één ding mag vragen is het: gebruik je stem. Geef samen met mij luid en duidelijk antwoord op de vragen van onze tijd. Stop stilstand. Kies vooruitgang. Stem D66. Juist voor Limburg. Juist nu.

Marlou Jenneskens
Lijsttrekker

Kiezen voor Limburg

Wat gebeurt er met een provincie die niet durft te kiezen?

De afgelopen jaren hebben we in Limburg het antwoord op die vraag gezien. Met alle pijnlijke consequenties van dien. We zagen veel van de problemen die we nu hebben al jaren op ons afkomen. En toch is er onvoldoende gebeurd om er écht iets aan te doen.

Deze verkiezingen gaan om keuzes. Over de ruimte waarin we samen leven. De ruimte om te ontwikkelen wat er echt toe doet en te stoppen met wat niet. De ruimte om jezelf te zijn en ontwikkelen. Het is die ruimte die we in Limburg veel beter moeten bewaren én bewaken. Waar we écht voor moeten kiezen, voordat het niet meer kan.

D66 maakt die keuzes, ook als ze moeilijk of pijnlijk zijn. Daarover gaat dit programma. Over nu stevig ingrijpen voor ons klimaat, kansen verzilveren voordat ze een bedreiging worden. Over werk maken van talent en de toekomst en investeren in onderwijs, cultuur en sport. Over het perspectief dat Limburgse boeren én onze natuur verdienen en de omschakeling naar kringlooplandbouw. Maar vooral over een actieve provincie, die vandaag doet wat niet tot morgen kan wachten en er voor de toekomst van alle Limburgers is.

Dit is het moment om het niet een beetje minder slecht maar écht beter te gaan doen. Omdat Limburgers een betaalbaar thuis moeten kunnen vinden, we betere en snellere treinen willen aanleggen, we willen dat onze economie sterk blijft en onze winkelstraten levendig. En tegelijkertijd onze natuur naar adem snakt en aarde opwarmt. We mogen de toekomst van onze provincie niet langer mogen lenen van de volgende generaties Limburgers. Daarom is dit het moment om het echt anders te gaan doen.

De kennis om gezonder, duurzamer, meer circulair of digitaal krachtiger te worden werd op onze campussen ontwikkeld. De techniek om klimaatneutraal en natuurbestendig te worden is uitgevonden. En de locatie om de wetenschap écht fundamenteel te veranderen met de Einstein Telescoop ligt in onze achtertuin. We hebben, samen met andere overheden, het geld én de mogelijkheden om het beter te doen. We weten én kunnen het. Nu komt het aan op politieke wil. Op de echte keuzes om het samen te gaan doen.

In maart staat Limburg voor een keuze. Uitstellen of aanpakken? Zwabberen of koers zetten? Bangmakerij of vertrouwen? Stilstand of vooruitgang? Wij hebben onze keuze gemaakt. Wij kiezen voor Limburg. En we hopen u op 15 maart ook.

Een groene provincie

D66 staat voor een leefbare groene provincie. Helaas gaat het slecht met de Nederlandse en ook Limburgse natuur. Er zijn grenzen aan de groei en de stikstofcrisis maakt pijnlijk duidelijk dat de natuur, samenleving en economie niet altijd in harmonie met elkaar zijn. D66 wil het stikstofprobleem oplossen en zorgen dat de Limburgse natuurgebieden en biodiversiteit weer in goede staat zijn. Dat is belangrijk, want het zorgt voor schone lucht, fris water, een goede kwaliteit van de bodem en bestuiving van onze gewassen.

De provincie is als eerste verantwoordelijk voor het natuurbeleid en de financiering ervan. In Limburg hebben we te lang te weinig gedaan voor onze natuur. In toenemende mate wordt duidelijk dat het huidige natuurbeleid onvoldoende leidt tot het beoogde natuurherstel. In de voorlaatste periode werd als schrijnend voorbeeld de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL), een subsidie voor het geschikt maken van grond voor natuurbeheer of het ontwikkelen van de kwaliteit van beheerde natuur, voor drie jaar dichtgezet. Dit terwijl het Rijk daarvoor middelen beschikbaar stelt aan de provincie. Wat D66 Limburg betreft is dat onverteerbaar, want de provincies hebben met het Rijk afgesproken om het Natuurnetwerk Nederland (waarvoor de SKNL het belangrijkste instrument is) in 2027 af te ronden. D66 wil die afspraak gestand doen.

Natura 2000

Onze Natura 2000 gebieden zijn de meest waardevolle natuurgebieden in onze provincie. Niet voor niets genieten ze Europese beschermingsstatus. D66 Limburg onderschrijft de uitbreidings- en instandhoudingsdoelen in deze Natura 2000 gebieden, die we met Europa hebben afgesproken. Hier horen ook de habitattypen en -soorten bij die in het Veegbesluit zijn opgenomen.

Die doelen staan nu echter onder druk. Dat komt niet alleen door een te hoge stikstofdepositie, maar ook vanwege verdroging en problemen met waterkwaliteit en de robuustheid van onze ecosystemen. Doordat we dreigen de Natura 2000 doelen niet te halen, zit momenteel de vergunningverleningen voor ruimtelijke ontwikkelingen - zoals bouwprojecten - op slot.

Onze leefomgeving wordt niet alleen bedreigd door stikstof maar ook door tal van andere schadelijke emissies. De provincie verleent vergunningen aan en houdt toezicht op bedrijven met de zwaarste milieubelasting. Ook is de provincie verantwoordelijk voor het toezicht op de gemeentelijke uitvoering van milieutaken. De milieuzorg (georganiseerd via de omgevingsdiensten) is in heel Nederland onder de maat. Ook de provincie Limburg is hierin fors tekort geschoten.

Wat kiest D66:

- D66 wil de opgelopen achterstand in de realisatie van het natuurnetwerk Limburg de komende vier jaar inhalen. Het Natuurnetwerk zorgt voor voldoende robuustheid van- en verbinding tussen natuurterreinen. Daarmee is dit het fundament voor herstel en een gunstige staat van onze natuur.
- D66 is ambitieus en wil dat we bij het aanpakken van de stikstofcrisis kiezen voor een integrale gebiedsbenadering, zoals we eerder met succes deden in Ooijen-Wanssum. Door verschillende opgaven samen te brengen met alle betrokken partijen, zoals bijvoorbeeld het Waterschap Limburg en de terrein-beherende organisaties in Limburg. Daarin moet ruimte zijn voor perspectief voor onze boeren, maar vooral ook voor onze natuur.
- D66 wil de band tussen Limburgers en hun natuur versterken. Een derde van de Nederlanders komt nooit in een gebied en onze natuurbeleving scoort slecht. We kunnen steeds minder inheemse soorten herkennen en benoemen. D66 wil daar, mede vanuit de Nationale Parken, samen met natuur- en terrein-beherende organisaties, aan werken, zodat die kennis beschikbaar is voor alle generaties Limburgers. Een voorbeeld is het Natuur- en Milieucentrum de IJzeren Man in Weert.
- D66 zet zich in voor robuuste en professionele omgevingsdiensten die de beschikking krijgen over voldoende budget, menskracht, expertise en autonomie om de verantwoordelijkheid voor een gezonde, duurzame en veilige leegomgeving ook echt waar te kunnen maken.

Faunabeheer

D66 staat voor de natuur, maar erkent dat sommige diersoorten als de wasbeer, de bever en de wolf overlast kunnen veroorzaken. De wolf en de bever zijn dieren die al eeuwenlang (al dan niet langer) in Limburg rondlopen, of rondgelopen hebben, en horen dus een plek te hebben in onze provincie en onze natuur. De wasbeer daarentegen is een exoot en is pas relatief recent actief in Limburg.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat in gebieden waar overlast van deze dieren wordt ervaren of er serieuze (natuur)belangen in het geding zijn, primair inzetten op preventieve maatregelen en middelen. Indien nodig door dieren weg te vangen en te verplaatsen.

Landbouw

De stikstofcrisis in ons land laat duidelijk zien dat de huidige manier van voedsel produceren niet langer houdbaar is. Boeren passen zich al decennialang aan. Ze beantwoorden nieuwe regels met nieuwe technieken en met harder werken. Zo is het aantal megastallen in Limburg in het afgelopen decennium flink jaren gestegen. Zeventig uur werken voor weinig geld, dat is niet de toekomst die boeren zich voorstellen als ze beginnen. Ze houden van hun dieren en het landschap. Het liefst willen ze dier- en natuurvriendelijk ondernemen.

D66 wil dat we samen met boeren werken aan echt perspectief, met gezonde verdienmodellen voor zowel aarde, dieren als boeren. D66 wil de overstap naar kringlooplandbouw mogelijk maken. Bij een gezond kringloopsysteem hoeft geen diervoer van ver geïmporteerd te worden en neemt het gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest af, waardoor de oogst het waterpeil volgt in plaats van deze te controleren. Zo behalen we samen de Limburgse doelen: zowel voor de agrarische sector als op het gebied van natuur, water en klimaat.

Wat kiest D66:

- D66 Limburg wil koplopers in de kringlooplandbouw, zoals biologische en natuur-inclusieve kringloopboeren ondersteunen om hun bedrijf voort te zetten;
- Wij blijven ons maximaal inspannen om ondernemers die dat willen te ondersteunen en faciliteren om over te schakelen naar kringlooplandbouw. Daartoe wordt op ons initiatief reeds een toegankelijke kennisfunctie ingericht, in samenwerking met onder andere de campussen, LLTB, Caring Farmers en natuurorganisaties, om hierover in gezamenlijkheid kennis op te bouwen en delen. In de komende vier jaar blijven we in dialoog met agrarisch ondernemers om hen waar mogelijk te ondersteunen bij de omslag naar kringlooplandbouw.
- D66 wil actief op zoek naar nieuwe verdienmodellen. Boeren moeten niet alleen beloond worden voor voedsel, maar ook voor natuur- en landschapsbeheer en waterberging. Zo krijgen we weer een waardenrijk landbouwgebied. Vooral in de overgangszones tussen landbouwgebieden en natuurgebieden zoeken we naar meer verwevenheid tussen landbouw en natuur.
- D66 vindt het belangrijk dat naast onze boeren, ook het buitenland en andere (industriële) sectoren bijdragen aan de vermindering van de stikstofdepositie. Dat betekent dat we ons VTH-instrumentarium (Vergunningen, Toezicht en Handhaving) actiever willen inzetten om ook alle andere Limburgse bedrijven die stikstof uitstoten te bewegen.

Landschap

In de afgelopen decennia is het landgebruik in Limburg, net als elders in Nederland, ingrijpend veranderd. Schaalvergroting en efficiëntieverhoging van de landbouw, verdroging, stedelijke groei en toename van bebouwing hebben niet alleen geleid tot afname van biodiversiteit, maar ook van landschappelijke identiteit. Het landschap heeft een andere aanblik gekregen.

Limburg kent nog altijd een prachtig landschap met unieke landschapselementen. Volgens de Wet Natuurbescherming is de provincie verantwoordelijk voor het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit en soortenbescherming.

Voor D66 Limburg houdt het daar echter niet bij op. Het belang van ons landschap reikt veel verder dan biodiversiteit alleen. De samenhang tussen de karakteristieke Limburgse landschappelijke structuur en het rijke historische landgebruik voor voedselproductie maakt deel uit van de Limburgse identiteit. Daarmee voegt het landschap waarde toe aan de leefomgeving en het welbevinden van ons als inwoners. Het heeft echter ook een belangrijke economische waarde; ons typische Limburgse Landschap is één van de belangrijkste factoren voor het vestigingsklimaat en een bloeiende toeristische sector. Tot slot speelt landschap een belangrijke rol in klimaatadaptatie: meer ruimte geven aan groen, landschapselementen en water kan helpen zowel wateroverlast als droogte tegen te gaan.

Wat kiest D66:

- D66 wil sterk inzetten op de bescherming van het landschap. Voor ons zijn landschappelijke waarde en economische waarde onderling onmeetbaar. Ons landschap verdient, in Limburg meer dan ooit, bescherming. D66 wil dat die waarde goed wordt meegewogen in provinciale afwegingen.
- D66 wil structurele provinciale ondersteuning bij landschapsherstel en landschapsbeheer door grondeigenaren.
- D66 wil het landschap ook ontwikkelen. Het landschap moet ruimte voor de toekomst bieden. De toekomst moet fraai en met respect voor wat er al is, worden ingepast.

Water

Het klimaat verandert en dat merken we ook in Limburg. Daardoor krijgen we in de toekomst steeds extremere weersomstandigheden, krijgen we steeds vaker te maken met wateroverlast en worden we momenteel al geconfronteerd met steeds langere periodes van droogte en extreme hitte. Daarnaast neemt het risico op mogelijke overstromingen toe. De hevige neerslag met het hoogwater van juni 2021 staat bij ons

Limburgers immers nog scherp op het netvlies. Om ons voor te bereiden op de gevolgen hiervan op die extremere weersomstandigheden en de negatieve gevolgen daarvan te beperken, is het nodig om de (leef)omgeving aan te passen en anders in te richten met oog op het veranderende klimaat. D66 wil dat Limburg voorbereid is op de te verwachten weersextremen in de toekomst en werkt aan aanpassingsvermogen, om zowel extreem hoogwater als extreme droogte op te vangen.

Wat kiest D66:

- We kiezen voor een aanpak van waterbeheer die zo sterk mogelijk aansluit bij de natuurlijke situatie. De natuur helpt bij het vasthouden van water in tijden van droogte, bij het aanvullen van de grondwatervoorraad, bij het bergen van water bij overlast, bij het bieden van bescherming tegen water en bij het verbeteren van de waterkwaliteit.
- Wat D66 betreft zet de provincie er ook in de toekomst op in dat het verbeteren van waterveiligheid leidt tot een versterking van het landschap en de aantrekkelijkheid van de omgeving. D66 ziet gebiedsontwikkelingen zoals Ooijen-Wanssum en het Grensmaasproject als mooie voorbeelden van hoe de provincie kan inzetten op verbetering van waterveiligheid. D66 wil hiervoor data uitwisselen met Wallonië en Duitsland.
- Om tekorten te voorkomen wil D66 dat de provincie samen met grondeigenaren, gemeenten en waterschap Limburg inzetten op het langer vasthouden van water in het landelijk en stedelijk gebied. Dit kan door waterlopen, oevers, uiterwaarden en beekdalen een natuurlijker inrichting te geven.
- Door klimaatbuffers aan te leggen en te zorgen we voor meer wateropvangcapaciteit tijdens extreme buien. We geven hierbij de voorkeur aan natuurlijke oplossingen in combinatie met en bodemverbeteringen.
- D66 ziet kansen voor klimaatadaptatie binnen de provinciale beleidsterreinen en vindt dat waterbeheer een sterkere rol mag hebben bij toekomstige beleidskeuze voor landbouw, ruimtelijke ordening, natuurbeheer en stedelijke ontwikkeling. Daarmee wordt niet alleen verdroging van natuurgebieden aangepakt, maar ook tekort aan water voor menselijk gebruik.
- D66 wil een beter grondwaterbeheer om verdroging in de natuur, agrarisch gebied én gebouwde omgeving tegen te gaan. Het uitgangspunt hierbij is dat het grondwaterpeil op het niveau wordt gebracht dat nodig is voor het behoud van prioritaire natuurwaarden. Om verdrogingschade in de natuur te voorkomen worden bindende regels voor grondwateronttrekkingen gesteld en wordt illegale grondwateronttrekking aangepakt.

Een toekomstbestendige provincie

Limburg kan niet zonder een sterke economie, bedrijvigheid en ondernemerschap. Tegelijkertijd staan we aan de vooravond van een transitie. De afgelopen 50 jaar stond de economie vooral in het teken van globalisering en groei. We zien echter dat onze economie niet ongecontroleerd kan doorgroeien. De grenzen van het huidige economisch model komen in zicht. Ook in Limburg. Ons economisch beleid moet daarom van volume naar value. Daarnaast stuiten we op ecologische grenzen. De biodiversiteit neemt af, de aarde warmt op en de grondstoffen raken op. Maar ook op maatschappelijke grenzen zoals weerstand tegen de uitbreiding van XXL distributiecentra. Kortom, een nieuw economisch perspectief is noodzakelijk. Wat D66 betreft, zijn economie en duurzaamheid daarom ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. De enige stappen naar de toekomst zijn duurzaam. En de weg naar de klimaatdoelstellingen van Parijs loopt veelal via innovatief ondernemerschap. Als provincie moeten we kansen bieden aan onze mkb-ondernemers, startups en scale-ups en hierbij oog hebben voor innovatie en circulariteit. We moeten blijven inzetten op doorontwikkeling van de innovatieve Brightlandscampussen als ecosystemen waarin onderzoek, onderwijs en het bedrijfsleven werken aan de toekomst van Limburg. D66 is van mening dat de provincie financiële ondersteuning moet bieden aan grote projecten die voor een toekomstbestendige provincie belangrijk zijn, maar de financiële draagkracht van gemeenten en regio's te boven gaan.

Innovatie & Brightlandscampussen

D66 wil dat Limburg bruist. D66 zet in op een bruisende Limburgse economie, waarin mkb-ondernemers, startups en scale-ups de kansen krijgen om te bloeien. Binnen deze Limburgse economie zijn kennis en innovatie van steeds groter belang. Innovatief ondernemerschap zorgt ervoor dat we als regio kunnen blijven concurreren op Europees niveau.

De Brightlandscampussen vervullen een belangrijke functie voor onderzoek en innovatie, waarbij ook aandacht is voor bedrijvigheid, in het bijzonder voor startups en ook het mkb. Gezamenlijk vormen de Brightlandscampussen een netwerk in Limburg voor innovatie op het gebied van nieuwe materialen en circulariteit, gezondheid, voeding en data. Deze combinatie van kennis en innovatie is cruciaal voor het vestigingsklimaat in de provincie Limburg. De regionale ontwikkelingsmaatschappij LIOF vervult een belangrijke rol voor het financieren van startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. LIOF vult hiermee een gat in de markt, dat niet uit zichzelf ingevuld wordt.

D66 wil dat Limburg alles op alles zet om de Einstein Telescoop naar Limburg te halen én deze ontwikkeling een drijvende kracht te laten zijn voor een veel grotere en bredere ontwikkeling in de Euregio, samen met onze burens.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie in samenwerking met het Rijk, onze partners in de Euregio en Europa alles op alles zet om de Einstein Telescoop in Limburg te realiseren;
- D66 wil dat de provincie hiervoor naast financiën, kennis en krachten te bundelen, kijkt naar een nieuwe vorm van samenwerking met haar buurlanden en partners. D66 pleit voor een Euregionaal ontwikkelplatform, dat met alle betrokken partijen op alle niveaus intensief samenwerkt om de Einstein Telescoop en al haar randvoorwaarden, van ruimtelijke inpassing tot mobiliteit, voortvarend oppakt. Zo kan de Einstein Telescoop op meer fronten een drijfveer worden voor de ontwikkeling van Limburg binnen de Euregio.
- D66 wil financiering voor innovatie faciliteren, onder andere door financiële middelen beschikbaar te blijven stellen aan de regionale ontwikkelingsmaatschappij LIOF. Bij het beschikbaar stellen van deze financiering is de maatschappelijke impact op Limburg het uitgangspunt: bijvoorbeeld voor het circulair maken van grondstoffen of in het digitaliseren, anders organiseren of inclusiever maken van de Limburgse economie en arbeidsmarkt.
- D66 wil dat onze Brightlandscampussen de ruimte krijgen om te groeien en door te ontwikkelen. Dat betekent voor D66 ook dat we willen doorontwikkelen in de manier waarop zij georganiseerd zijn. Juist omdat we willen dat zij zo effectief mogelijk met de meeste impact voor Limburg en de Limburgers kunnen opereren. We hebben daarbij aandacht voor de verschillen en zoeken voor iedere campus naar de meest wendbare en effectieve vorm. Voor de campussen als geheel zoeken we naar een goede structuur.
- D66 wil samenwerkingsvormen tussen bedrijfsleven, de overheid en kennisinstellingen verder bevorderen. Bijvoorbeeld door het organiseren van kennishubs.
- Daarnaast wil D66 de focus van de Brightlandscampussen verbreden, door niet alleen te kijken naar innovatie maar ook naar circulariteit. Hierbij kan door de andere campussen het voorbeeld van de Chemelot campus gevolgd worden.

Circulaire economie

D66 wil dat we afval gaan zien als grondstof. De economie van de toekomst is circulair. Wat D66 betreft zet Limburg dan ook in op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen in de verschillende schakels van de productieketen: van de winning van grondstoffen tot consumptie. Hierbij gaat het gaat nadrukkelijk om meer dan zonnepanelen op daken en de plaatsing van windmolens. D66 wil dat de provincie de komende jaren blijft investeren in circulariteit en hier een aanjagende rol in gaat vervullen.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie al haar instrumenten inzet om bedrijven, groot en klein, meer of beter circulair te maken. Dat betekent dat D66 wil dat we in al onze vergunningen-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) randvoorwaarden stellen en handhaven die ervoor zorgen dat de vervuiler betaalt.
- Naast het investeren en motiveren van circulaire initiatieven wil D66 niet-circulair gebruik demotiveren.
- D66 wil dat de provincie circulaire bedrijven ondersteunt bij het vinden van financiering, ruimte en talent. We helpen lokale en regionale circulaire initiatieven op te schalen. We zorgen dat bedrijven elkaar op regionaal niveau vinden, kennis met elkaar kunnen delen en dat circulaire initiatiefnemers terecht kunnen bij regionale investeringsfondsen, samen met onze campussen.
- D66 wil dat de provincie onderzoekt of en hoe regels of praktische belemmeringen in de praktijk, weggenomen kunnen worden.
- D66 wil dat de provincie daarnaast zelf het goede voorbeeld blijft geven, zowel in ons eigen vastgoed als in aanbestedingen voor infraprojecten.

Meer regie op duurzame werklocaties

D66 wil dat de provincie meer regie neemt op de ruimte waarin we samen leven en haar rol pakt om ervoor te zorgen dat ontwikkelingen ten goede komen aan zoveel mogelijk Limburgers. Dat betekent ook dat de provincie meer en zorgvuldiger moet omgaan met werklocaties. D66 wil daarom kansen bieden voor de economische doorontwikkeling van bedrijven die oplossingen bieden voor de maatschappelijke opgaven waar we voor staan en de transitie van een lineaire- naar een circulaire economie. Daartoe is behoefte aan nieuwe hoogwaardige werklocaties. Tegelijkertijd houden we oog voor de krapte op de arbeidsmarkt, groei van het aantal arbeidsmigranten, krimp van de beroepsbevolking en de energiebehoefte die hiermee gemoeid gaat. Onze strategie is er dan ook op gericht om nieuwe toekomstbestendige werklocaties te ontwikkelen en gelijktijdig verouderde (solitaire) bedrijfslocaties te saneren en om te vormen tot woningbouw, natuur of akkerbouw. Daarnaast is onze huidige energie-infrastructuur een belangrijk knelpunt voor de ontwikkeling van deze nieuwe werklocaties. De beschikbaarheid van duurzame energie en mogelijkheden voor circulaire uitwisseling moeten daarom leidend zijn bij de vraag waar welke toekomstige economische activiteiten plaatsvinden.

Wat kiest D66:

- D66 staat voor een gepaste groei van nieuwe hoogwaardige werklocaties met daarbij duidelijke kaders om de economie slim te organiseren, zodat de gemeenten en regio's in Limburg aan de slag kunnen. Hierbij moet in het bijzonder aandacht zijn voor de logistieke sector om kaders aan kwaliteit te stellen. Tegelijkertijd kiezen we voor sanering en omvorming van verouderde (solitaire) bedrijfslocaties tot woningbouw, natuur of akkerbouw.
- Om te stimuleren dat gemeenten en ondernemers gezamenlijk aan de slag gaan aan toekomstbestendige werklocaties roepen we naar landelijk voorbeeld een stimuleringsregeling in het leven. Deze subsidieregeling is gericht op procesondersteuning om een samenwerkingsorganisatie op werklocaties van de grond te krijgen, maar ook om fysieke maatregelen, zoals vergroening of klimaatadaptieve maatregelen, mogelijk te maken.
- Overheid, netbeheerder en het lokale bedrijfsleven moeten samenwerken aan de verduurzaming van de terreinen. D66 hamert op het belang van het uitwisselen van energievraag en -aanbod. Dit betekent dat functies op werklocaties slim moeten worden gecombineerd en het realiseren van smart energy hubs om lokale energieproducten in de gelegenheid te stellen hun duurzaam opgewekte stroom bij lokale gebruikers af te leveren.

Een vrijetijdseconomie met grenzen aan groei

De kasteeltuinen in Arcen, het Outlet in Roermond, Toverland in Sevenum, de binnenstad van Maastricht of het Zuid-Limburgse Heuvelland. Al deze locaties maken Limburg tot een populaire bestemming voor gasten uit binnen- en buitenland en ook voor de eigen inwoners vormen deze locaties een geliefde recreatieomgeving. Om dat zo te houden willen we inzetten op een duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie, bijvoorbeeld betreffende de musea in Limburg. We kiezen daarbij voor kwalitatieve groei in plaats van meer, om ook wat betreft de vrijetijdseconomie van volume naar value te gaan. Daarnaast willen we de landschappelijk en stedelijke kwaliteiten versterken.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie en gemeenten zich gezamenlijk inzetten voor een duurzame ontwikkeling van de vrijetijdsector, waarbij maatschappelijke, economische en natuurbelangen hand in hand gaan. Daarnaast mag er meer aandacht komen voor de doelgroep die het meest gebruik maakt van alle vrijetijdsvoorzieningen, namelijk de Limburgers zelf.

Limburgs vestigingsklimaat

Limburg ligt in het hart van Europa en is daardoor een toplocatie voor bedrijven met een internationale markt. D66 stimuleert samenwerking over de grens op het gebied van kennis-, logistiek- en maakindustrie en ziet samenwerking als kans om mogelijkheden verder te verkennen rondom een toekomstbestendige duurzame economie.

D66 zet zich in voor een duurzaam en houdbaar vestigingsklimaat. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is de krapte op de arbeidsmarkt. D66 wil een beweging creëren van volume naar value op het gebied van bedrijvigheid. Dit door meer oog te hebben voor de toegevoegde waarde van bedrijven en de sociaal-maatschappelijke functie die bedrijven in hun omgeving vervullen. D66 zegt nee tegen de verdere verdozing van ons landschap en tegen grote XXL-distributiecentra die weinig bijdragen aan de lokale economie. Werknemers, bereikbaarheid en luchtkwaliteit zijn niet onbeperkt. Hierop moeten dan ook scherpe keuzes gemaakt worden om een aantrekkelijke omgeving te zijn én blijven voor iedereen die in en aan Limburg werkt.

Wat kiest D66:

- D66 wil in samenwerking met de regio's en ondernemers een visie op de toekomst van de regionale economie maken, om de juiste keuzes te kunnen maken voor de toekomst. We moeten hierbij van volume naar value gaan, waarbij kwaliteit staat boven kwantiteit.
- D66 wil gebruik maken van de Euregionale arbeidsmarkt en moedigt bedrijven dan ook aan om over de grenzen heen te kijken om vacatures in te vullen.
- D66 wil knelpunten bij grensoverschrijdend werken, wonen, studeren en ondernemen oplossen en meer bekendheid geven aan instanties die hierbij kunnen helpen. Daarnaast moet bij de Limburgse GrensInfoPunten en de servicepunten van Grensarbeid/SGA meer ingezet worden op het informeren over en bieden van grensoverschrijdende kansen op het gebied van onderwijs, begeleiding, training en arbeid.
- D66 wil de aanleg van grensoverschrijdende bus- en treinverbindingen versnellen, om een duurzaam alternatief te bieden op de auto voor woon-werkverkeer.
- D66 wil talent aan de provincie binden, door te faciliteren in betaalbare woningen, een prettige woonomgeving en goed openbaar vervoer.
- De provincie Limburg moet een duurzame opleidingsstructuur creëren voor het mbo, zoals geschetst in de 'mbo Limburg Vakmanschapsagenda 2030. Ontwikkeling moet gestimuleerd worden om Limburgs een leven lang ontwikkelen te kunnen bieden. Het gezamenlijke aanbod van de mbo-instellingen in Limburg moeten aansluiten op de behoeften van Limburg. Hierbij is het belangrijk om bepaalde opleidingsrichtingen van het beroepsonderwijs, waar arbeidskrapte het grootst is, aan te moedigen, zoals bijvoorbeeld opleidingen in de techniek- en zorgsector.

Energie

De provincie Limburg moet energieneutraal worden. Samen werken we aan een schoner Limburg, waarbij we aan de slag gaan met het opwekken van duurzame energie en een slag maken in het worden van een energiezuinige provincie. Helaas zit ons elektriciteitsnetwerk op dit moment vol. De provincie moet alles op alles zetten om te zorgen dat er sneller en meer beweging komt, zodat ons elektriciteitsnetwerk zo snel en goed als mogelijk wordt uitgebreid.

Het is vijf voor twaalf: het stroomnet in Limburg is zo goed als vol. Honderden bedrijven en andere grote instellingen kunnen nu al geen aansluiting meer krijgen. Dit gaat tot ongewenst keuzes leiden tussen wonen, werk of publieke voorzieningen. D66 wil dat de provincie samen met netbeheerders Enexis, Liander en TenneT en de gemeenten de verantwoordelijkheid pakt. We moeten ons elektriciteitsnetwerk uitbreiden en tegelijkertijd ontlasten. Daarnaast moeten we ook doorpakken om de energietransitie richting duurzame energie te bewerkstelligen en de afspraken uit de Regionale Energie Strategieën (RES) op te pakken en uit te voeren. Met de torenhoge energiekosten is verduurzamen belangrijker dan ooit. De bakker om de hoek moet de kans hebben om de gasoven in te wisselen voor een elektrische oven. Echter, vanwege netcongestie staat verduurzaming nu op de pauzeknop. Om de energieprijzen voor bewoners zo laag mogelijk te houden, moeten we blijven investeren in het aanleggen van duurzame warmtenetten en bewoners kansen bieden om te verduurzamen. Ook is het cruciaal om ondernemers de kansen te bieden om te verduurzamen om een aantrekkelijk Limburgs vestigingsklimaat te behouden. De overheid stimuleert verduurzaming van de energiehuishouding tot nu toe vooral bij huizenbezitters en bij mensen die zelf kunnen investeren in zonnepanelen of isolatie. Daarnaast wil D66 Limburg zich inzetten voor goedkope en duurzame warmte en elektriciteit voor huurders en mensen met een laag inkomen.

Wat kiest D66:

- D66 wil de focus op energie verdubbelen en alles op alles zetten om het elektriciteitsnetwerk uit te breiden. Om de urgentie door te laten dringen moeten de juiste gesprekken met de juiste personen worden gevoerd. Hierbij zou de provincie Limburg hoog op het prioriteitenlijstje van de rijksoverheid moeten worden geplaatst om beweging te creëren. Ook is het belangrijk om met de omwonenden in gesprek te gaan om resultaten te bewerkstelligen. Dit vraagstuk moet nadrukkelijker worden opgepakt door een samenwerking van de rijksoverheid, de omwonenden, de netbeheerders, de provincie en de gemeenten.
- D66 wil het elektriciteitsnetwerk zo veel mogelijk ontlasten door middel van energiebesparing en het slim delen van stroom.
- D66 wil een prioriteit maken van de Regionale Energie Strategieën (RES) en actief op de naleving van deze strategie toe te zien. Belangrijk is om de RES op te volgen en samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden kracht bij te zetten op de plannen die er liggen. We willen onze burgers helpen van het aardgas af te gaan en hierop duurzame alternatieven te bieden.

- We moeten doorpakken in de energietransitie en volop inzetten op de opwekking van duurzame energie in Limburg. D66 wil ondernemers aanmoedigen om te investeren in duurzame energie of om in te zetten op energiebesparing. Dit gaan we doen door het bieden van extra ondersteuning aan het Limburgse Energiefonds (LEF). Daarnaast willen we minimumeisen stellen om werklocaties te verduurzamen. Ook willen we aan de slag gaan met duurzame opwekking. Hierbij gaan we in gesprek met de omwonenden, om ervoor te zorgen dat de gekozen oplossingen ook voldoende gesteund worden en de maatschappelijke samenhang niet onder druk komt te staan. Daarnaast willen we gebieden die zijn uitgesloten voor windmolenparken opnieuw evalueren. Bij het opwekken van duurzame energie willen we zoveel mogelijk rekening houden met de Limburgse zonneladder om landbouwgronden en natuurgebieden zoveel mogelijk te ontzien. Denk aan daken van grote gebouwen voor zonne-energie. Wel zijn we bereid om ook harde keuzes te maken en willen we tegelijkertijd met het stimuleren van zon op dak ook inzetten op zon-op-land. Hiervoor kijken we of landbouwgronden, die niet langer voor landbouw gebruikt worden, geschikt zijn voor vormen van duurzame opwekking van energie, als windmolenparken of zonneweides.
- De eerste prioriteit in het provinciaal energiebeleid is het besparen van energie. Dit vermindert de energiekosten voor gebruikers en de belasting van het overvolle elektriciteitsnet. Ook is het verminderen van het energiegebruik een voorwaarde voor de overschakeling op duurzame energie. Naast stimuleringsmaatregelen spreken we bedrijven ook actiever aan op hun wettelijke verplichtingen.
- D66 ziet kernenergie als een optie indien nadelen door technologische vooruitgang zijn weggenomen. De wetenschap maakt grote sprongen op het gebied van kernenergie en D66 staat hierbij open voor nieuwe bevindingen die door de wetenschap naar voren worden gebracht. Onderzoekers adviseren Limburg om te kijken naar kleine centrales, zodat er op een redelijk korte termijn iets gedaan kan worden en zodat er geen koelwater nodig is. Aangezien kernenergie niet noodzakelijk is voor een schoon, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem, stelt D66 wel graag prioriteit aan alternatieven alvorens te kijken naar kernenergie.
- De Russische invasie van Oekraïne toont wederom aan hoe urgent het is om van het aardgas af te gaan en hoe afhankelijk we zijn van het Russische gas. Om Limburg van het gas af te helpen, wil D66 verder investeren in het aanleggen van duurzame en toekomstbestendige warmtenetten. Hierbij moet prioriteit gesteld worden om de woningen met de laagste huren en slechtste energie labels, zodat verduurzaming als eerste gaat lonen voor mensen met een lager inkomen. Warmtenetten kunnen het beste worden aangelegd waar vraag en aanbod bij elkaar komen. Om genoeg vraag te creëren kan hierbij ook over de grenzen heen worden gekeken. Bijvoorbeeld een gezamenlijk warmtenet van Parkstad en Aachen. Ook moeten we locaties die niet geschikt zijn voor de aanleg van warmtenetten helpen om van het gas af te gaan. Hiervoor moet de provincie aanvullend op de nationale ISDE-subsidieregeling een subsidie inrichten.
- D66 wil dat de investeringen in duurzame energienetwerken van de toekomst collectief worden gedragen en dat de financiële voordelen ervan met voorrang bij huurders en mensen met een laag inkomen terecht komen.
- D66 wil de kennis van de rol van waterstof in de energietransitie verder ontwikkelen en toepassing stimuleren. Waterstof kan een rol spelen bij lokale opslag en energielevering. D66 wil verder dat wordt ingezet op emissiearm transport en wil de daarvoor benodigde infrastructuur van waterstof tankstations in Limburg verder uitbreiden.

Talentvol Limburg

Overal in Limburg is talent. De kans om dat te ontwikkelen is echter niet overal gelijk. Van wat je meekrijgt in je broodtrommel naar school tot de aanwezigheid en bereikbaarheid van verenigingen of voorzieningen voor ouderen. D66 wil dat niet waar je vandaan komt, maar waar je naartoe wilt, bepaalt hoe ver je kunt komen. Daarom willen we meer, slimmer en integraler investeren in de talenten van alle Limburgers en alle plekken in Limburg waar die tot wasdom kunnen komen: van min negen maanden tot 109 jaar oud.

Talentontwikkeling

D66 gelooft in de toekomst van Limburg. Daarvoor zijn alle talenten nodig. Om ervoor te zorgen dat die optimaal ontwikkeld worden, is overal iets anders nodig en op sommige plekken meer dan elders. Zeker in Limburg zijn grote verschillen in gezondheid en de kansen die kinderen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Waar je wieg staat bepaalt nog steeds voor een deel hoe ver je kunt komen in het leven. D66 wil alles op alles zetten om dat te voorkomen. D66 wil werk maken van gelijke kansen voor ieder kind en jongere in Limburg. Daarom willen we dat de provincie intensiever en integraler gaat werken aan talentontwikkeling.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat provincie werkt aan één integraal programma talentontwikkeling, waarin sport, cultuur en positieve gezondheid op een logische manier gebundeld worden;
- D66 wil dat de provincie oog heeft voor de verschillen in gezondheid en kansen in de provincie en daar waar dat het hardste nodig is het meest investeert;
- D66 wil dat de provincie, in Kennisas-projecten of andere vormen, blijft investeren in wetenschappelijke kennis op provinciaal niveau die bijdraagt aan de praktijk en beter beleid, zoals bijvoorbeeld in de Educatieve Agenda Limburg en effectmeting Sociale Agenda.

Onderwijs

Hoe kansen ook kunnen verschillen: de meeste kinderen en jongeren in Limburg gaan naar school. D66 wil dat de provincie kijkt of ze van de vindplaats waar al deze leerlingen samenkomen, ook een werkplaats kan maken om de vraagstukken van onze tijd van antwoord te voorzien. De afgelopen jaren zijn niet makkelijk geweest voor de volgende generatie Limburgers. Dat is merkbaar in hun gezondheid en geluk. D66 wil dat de provincie meer oog heeft en investeert in en voor deze volgende generatie die de toekomst van Limburg vorm gaat geven.

Onderwijs is weliswaar geen provinciale kerntaak, maar wel de plek bij uitstek waar talent ontwikkeld wordt en kan worden. Daarom wil D66 dat de provincie een structurele samenwerking aangaat met het onderwijs, van basisschool tot MBO en hoger onderwijs. Door provinciale ambities te bundelen en te werken aan een goed platform waarin scholen en professionals van binnen en buiten het onderwijs elkaar kunnen ontmoeten, vergroten we de impact van onze provinciale investeringen en zorgen we dat in Limburg door partijen binnen en buiten het onderwijs kan worden geleerd van elkaar.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie bouwt aan structurele samenwerking met het Limburgse primair en voortgezet onderwijs, om zo samen provinciale ambities, van gezondheid tot techniek, te verwezenlijken en samen leren mogelijk te maken;
- D66 wil dat de provincie blijft investeren in sport, cultuur, positieve gezondheid om Limburgse schooldagen te verrijken en pakt haar rol om juist verenigingen en lokale partijen te betrekken bij provinciale of landelijke programma's;
- D66 wil dat de provincie de subsidieregeling die op initiatief van D66 tot stand kwam voor het vergroenen van schoolpleinen uitbreidt met meer middelen en mogelijk ook meer doelen, zoals bijvoorbeeld het gezonder maken van scholen;
- D66 wil dat de provincie programma's rondom het mentale welbevinden van kinderen en jongeren ondersteunt en/of stimuleert.

Arbeidsmarkt

Een van de uitdagingen die Limburg op het moment staat te wachten is de arbeidsmarktcrachte in veel sectoren, in het bijzonder voor het beroepsonderwijs zoals de techniek- en zorgsector. Om iedereen een kans te geven en iedereen mee te laten doen is gezondheid een vereiste. Uit onderzoek blijkt dat mensen met een lager opleidingsniveau over het algemeen minder gezond zijn of eerder ziek worden dan mensen met een hoger opleidingsniveau. Je kansen op gezondheid zouden niet afhankelijk moeten zijn van je opleidingsniveau of andere persoonlijke kenmerken. Daarnaast is de mentale gezondheid van in het bijzonder onze jongeren de afgelopen tijd tot een dieptepunt gezakt. Uit recent onderzoek van de GGD is gebleken dat 16% van de jongeren tussen de 12 en 25 jaar oud, kampt met serieuze suïcidale gedachten. Veel bibliotheken veranderen van de oorspronkelijke plek om alleen boeken te lenen naar een multifunctionele locatie waar ook thema's als digitalisering, laaggeletterdheid, leesvaardigheden en een leven lang leren de koers bepalen. Echter, door de economisering van cultuur bestaat het voortbestaan van bibliotheken onder druk. Veel bibliotheken hebben het financieel lastig. De provincie Limburg staat de komende

tijd belangrijke uitdagingen en beslissingen voor de toekomst te wachten, het is dan ook belangrijk dat de provincie dit samen met haar inwoners aanpakt. Iedereen in Limburg moet zich thuis kunnen voelen, gelukkig kunnen zijn en gezond kunnen zijn.

De provincie moet de samenwerking opzoeken met onderwijsinstellingen en de bedrijvensector, bijvoorbeeld door het organiseren van kennishubs. Daarnaast moet iedereen de kans krijgen om zich te blijven ontwikkelen en te blijven leren. Ook moet de provincie de positieve gezondheid van haar inwoners stimuleren. De provincie moet gezond leven en bewegen stimuleren en programma's hierover aanmoedigen en stimuleren, zoals bijvoorbeeld het programma Keigezond Limburg. D66 wil dat de provincie Limburg een inclusieve provincie is, waarin iedereen mee mag en kan doen. Het is daarbij belangrijk om iedereen zoveel mogelijk te betrekken bij het maken van besluiten. Daarnaast wil D66 wil dat iedere Limburger toegang heeft tot de bibliotheek. De bibliotheek is een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van kinderen. Om het voortbestaan van bibliotheken te laten voortbestaan pleiten we voor samenwerkingen tussen de regio en provincie.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie aanvullend op het nationale programma 'Leven Lang Ontwikkelen' ook zelf geld vrij moeten maken om zijinstroom in krapte sectoren te stimuleren door een deel van het opleidingstraject te financieren, bijvoorbeeld in de vorm van vouchers;
- D66 wil dat de provincie positieve gezondheid stimuleert, door partijen bij elkaar te brengen en/of programma's te initiëren of ondersteunen.
- D66 wil dat bibliotheken en andere laagdrempelige publieke voorzieningen aanwezig blijven in Limburg. We willen daarom een inventarisatie naar het voorzieningenniveau per gemeente om te bekijken wat de kwetsbare regio's en voorzieningen zijn.

Topsport, sportevenementen en breedtesport

D66 wil van Limburg nog meer dan nu een echte topsport-provincie maken. Dit vanuit de overtuiging dat een goed topsportklimaat, met bijbehorende rolmodellen, ook een positieve impact heeft op de breedtesport, waarin we uiteraard ook blijvend investeren. We koesteren verenigingen en we bewegen mee met de trends van vandaag, zoals urban sports en sporten in de buitenruimte.

Daarnaast dragen topsportevenementen bij aan de bruisende en levendige provincie die we willen zijn, leveren ze plezier, inspiratie én economische spin-off én zijn evenementen een belangrijke pijler onder een goed vestigingsklimaat voor jong talent.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie blijft investeren in sport en haar samenwerking in de sportplatforms intensificeert en voortzet;
- D66 wil sport in de openbare buitenruimte aanmoedigen. Het aantal mensen dat sport en sportief beweegt in de openbare buitenruimte groeit. Deze populariteit is sinds de coronacrisis alleen maar toegenomen. Steeds meer mensen zoeken de natuur op om te wandelen, hardlopen, fietsen, zwemmen, vissen, bootcamps te volgen of te paardrijden in de buitenruimte. Individueel, met vrienden of in georganiseerd verband. In ons beleid rondom ruimtelijke ordening wordt beweging, gezondheid en buitensport een integraal onderdeel.
- We zetten in op open sportlocaties. Een open sportaccommodatie nodigt uit tot spelen, sporten en sportief bewegen naast het trainings- en wedstrijdaanbod van de sportaccommodatie. Bovenregionale open (top)sportlocaties bieden we extra ondersteuning als het gaat om expertise, om duurzaamheid en om energieopwekking.
- D66 stimuleert sportevenementen. Sportevenementen hebben een positieve impact op de gezondheid van mensen, het imago van de sport of provincie, de mate van sociale betrokkenheid, de hoogte van de sportdeelname en op de lokale en regionale economie. We jagen sportevenementen die passen bij het karakter van Limburg, zoals grote wielerrondes, aan en zorgen daarbij voor verbinding met de samenleving en breedtesport.
- D66 wil voldoende binnen en buiten sportlocaties behouden voor trainingen voor breedtesport en topsport. Zonder voldoende trainingslocaties is er geen topsport mogelijk.

Behoud, koester en beleef Limburgs erfgoed

Het witte stadje Thorn, de restanten van het mijnverleden in Parkstad of natuurlijk carnaval: het zijn allemaal voorbeelden van erfgoed die de geschiedenis actueel houden en mensen raken. Erfgoed is een verbindend element in de Limburgse samenleving en vertelt verhalen over waar we als provincie vandaan komen, wie we zijn en hoe we ons ontwikkelen. Erfgoed biedt houvast in een tijd waar we voor grote uitdagingen staan. D66 vindt het belangrijk dat ons erfgoed wordt onderhouden, beschermd en zoveel mogelijk toegankelijk is voor iedereen. Op deze manier zorgen we ervoor dat ook toekomstige generaties kunnen genieten van al dat moois dat Limburg te bieden heeft. Daarnaast zien we ook kansen om erfgoed (en cultuur) op te nemen als een kader binnen integrale gebiedsontwikkeling.

Wat willen we?

- D66 wil behoud Limburgs erfgoed. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Wat D66 betreft zet de provincie zich nog actiever in om erfgoed zoals monumenten, waardevolle stadsgezichten en landschappen te behouden en onderhouden. Ook digitaal. Ook bij het koesteren en waarderen van immaterieel erfgoed speelt de provincie een aanjagende en stimulerende rol.

- D66 wil kaderstelling. We nemen erfgoed op als een belangrijk kader aan de voorkant van landschapontwikkelingen en ontwikkeling van de gebouwde omgeving. Zo blijft ons erfgoed toekomstbestendig en op een duurzame manier behouden.
- D66 wil dat de provincie gemeenten ondersteunt met het ontwikkelen van kerkenvisies, waarin aandacht is voor transformatie en duurzame herbestemming met andere functies.
- We moeten erfgoed levend houden door het actief te gebruiken. Bij restauraties van monumenten komen meer financieringsmogelijkheden voor verduurzaming en toegankelijkheid.
- D66 stimuleert het verbinden van erfgoed met onderwijs.

Cultuur: van de hermenie tot Pinkpop en alles daartussen

Cultuur is voor D66 een basisbehoefte. Cultuur zet aan tot denken, cultuur maakt nieuwsgierig. Cultuur ontroert. Limburg is een culturele provincie in alle opzichten. Van vastelaovend tot de Draaksteken, van Pinkpop tot het Limburgs Museum. Limburg barst van de bruisende culturele evenementen, initiatieven en instellingen. Daar zijn we zuinig op.

Dat wil D66 niet alleen behouden, maar ook verder uitbouwen. Cultuur is namelijk niet alleen in zichzelf van waarde, maar heeft ook een positieve invloed op het leefgenot van inwoners en de aantrekkingskracht van dorpen en steden.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie blijft investeren in cultuur, kunst en erfgoed en het sociale weefsel van verenigingen in Limburg;
- D66 wil dat de provincie aandacht heeft voor een vruchtbare voedingsbodem voor talent in alle regio's in Limburg. Wat er per regio nodig is verschilt sterk. We willen dat onze inzet en subsidies hierop aansluiten en voorkomen dat middelen alleen naar de meest professionele of grootste organisaties in bepaalde regio's gaan.
- De afgelopen jaren zijn voor culturele instellingen en zeker ook podia zwaar geweest. D66 wil dat de provincie onderzoekt wat er nodig is voor een gezonde culturele infrastructuur de komende jaren en hiervoor eventueel aanvullende middelen voor uittrekt om vernieuwing of behoud van podia te behouden;
- D66 maakt geen keuze tussen volkscultuur en 'elitaire' cultuur. Limburg heeft het allebei nodig en we moeten in beide investeren. Sterker nog: wij zien die scheiding niet zoals die soms wordt gemaakt. Wij denken dat alle vormen van cultuur elkaar kunnen versterken en vinden dat de provincie aan allebei een actieve bijdrage moet leveren.
- D66 wil dat de provincie initiatieven om cultuur, muziek en sport digitaal te ontsluiten ondersteunt om cultuur voor een brede doelgroep toegankelijk te maken en een aantrekkelijke omgeving te zijn voor bands en gezelschappen om op te komen treden.
- We maken ruim baan voor culturele evenementen: waar initiatieven ontstaan voor (boven)regionale evenementen, dan werkt de provincie constructief mee om dit mogelijk te maken. We zetten de subsidieregeling hiervoor dan ook voort.
- We ondersteunen cultureel ondernemerschap en broedplaatsen door de hele provincie.
- D66 gaat uit van een inclusieve samenleving. Evenementen, die door de provincie worden ondersteund, moeten in elk geval als (sub)doelstelling hebben een meer inclusieve samenleving te bevorderen.
- De ligging van Limburg in de Euregio Maas-Rijn en de Euregio Rijn-Maas Noord biedt kansen voor een breed Euregionaal cultuuraanbod. D66 zet daarom in op een betere grensoverschrijdende samenwerking.

Een bruisende provincie

In grote delen van onze provincie blijft ook de komende jaren de vraag naar woningen groot. In grote lijnen heeft die vraag naar woningen te maken met een mismatch op de woningmarkt: we zien in onze provincie steeds meer eenpersoonshuishoudens en meer in brede zin wonen er steeds minder mensen in een huishouden. Tegelijkertijd is de vrees voor krimp geen werkelijkheid geworden in de grootste delen van de provincie. Grote steden als Maastricht en Venlo blijven aantrekkingskracht houden op jongeren. We zien de grote woningbouwopgave die samenhangt met de economische groei van de Brainportregio in gemeenten als Weert, Nederweert, Leudal, Peel en Maas en Venray bereiken. Voor jongeren is het aanbod van woningen in de dorpen vaak niet toereikend. Op dit moment pakken zich donkere wolken boven de woningmarkt samen. Stijgende rentes, een krappe arbeidsmarkt, een tekort aan grondstoffen: het wordt steeds realistischer om te denken dat de woningmarkt de komende jaren in moeilijk vaarwater komt. Toch blijft de vraag naar woningen bestaan.

Het is meer dan ooit eerder van belang dat de provincie gemeenten gaat helpen waar mogelijk om de woningbouwopgave te realiseren. Daarbij moet de autonomie zoveel mogelijk bij gemeenten en samenwerkende regio's blijven liggen. Geen knellende woningbouwcontingenten meer. Immers: Parkstad is niet te vergelijken met Gennep en Roermond niet met het Heuvelland. We willen nadrukkelijk de vrijheid bij gemeenten neerleggen om te ontwikkelen wat zij waardevol vinden en daarbij als provincie de helpende hand toesteken.

De provincie Limburg heeft net als de rest van Nederland te maken met grote aantallen nieuwe inwoners, bijvoorbeeld in de vorm van (arbeids)migranten, maar ook asielzoekers en statushouders. Onze maak-, logistieke, en landbouwindustrieën voor een aanzienlijk deel op internationale werknemers. Deze werknemers moeten op een fatsoenlijke en degelijke manier gehuisvest worden en deel kunnen nemen aan onze samenleving.

Wat kiest D66:

- D66 komt met een Provinciaal Huisvestingsfonds. Met behulp van dit fonds stimuleren we gemeenten om, waar kansrijke en wenselijke woningbouwontwikkelingen dreigen te komen stil te vallen door de economische situatie, toch door te bouwen. Bij wenselijke woningbouwontwikkeling denken we aan bijvoorbeeld sociale huur, middenhuur en betaalbare koop. De provincie is financier van dit fonds dat daar waar de markt het niet lukt, toch tot versnelling te komen.
- We intensiveren ondersteuning aan gemeenten in kennis en capaciteit om woningbouw te versnellen. Zo stellen we gemeenten in staat om met cofinanciering expertise in te huren voor het versnellen van de woningbouw.
- De provincie participeert risicodragend in gebiedsontwikkeling. Hieronder valt ook actief grondbeleid door op strategische locaties in ontwikkelgebieden eigendomsposities te verwerven. Dit kan gemeenten in positie brengen om (al dan niet samen met de provincie) tot ontwikkeling over te gaan.
- D66 stimuleert woningbouwontwikkelingen zoveel mogelijk rondom knooppunten in het openbaar vervoer. Zo werken we met onze nieuwe woningen meteen ook aan een mobiliteitstransitie.
- We helpen gemeenten om de mismatch op de woningmarkt op te lossen. Waar dat mogelijk is helpen we bij de transformatie van woningen die niet meer aansluiten bij de vraag naar woningen waarnaar wel vraag is. Daarnaast ondersteunen we om dynamiek op de woningmarkt op gang te brengen, bijvoorbeeld door verhuiscoaches die senioren ontzorgen om naar een passende woning te verhuizen.
- Wij nemen het voortouw om gemeentes te ondersteunen bij de bevordering van doorstroom op de woningmarkt. Dit doen we onder andere door gemeentes in staat te stellen snel en eenvoudig (tijdelijk) plekken te creëren voor alternatieve woonvormen als Tiny-Houses of gemeenschappelijke woonvormen.
- We gaan in gesprek met de provincie Noord-Brabant en met de Brainportgemeenten op welke manier wij kunnen bijdragen aan de woningbouwopgave in de Brainport-regio. Daarnaast gaan we samen met de Stadsregio Parkstad in gesprek met Stäregion Aachen en de Stadt Aachen om te bespreken op welke manier wij kunnen bijdragen aan de woningbouwopgave gerelateerd aan de campusontwikkeling van de Rheinisch-Westfälische Technische hogeschool.
- We helpen gemeenten om procedures én technieken zoveel mogelijk te standaardiseren. Dit helpt ontwikkelaars en bouwers om snel aan de slag te gaan.
- We pakken als provincie een actieve rol richting het Rijk, als het gaat om bijvoorbeeld Woondeals, om regelingen ten behoeve van woningbouwversnelling en als het gaat om lobby op het woondossier. Hierin trekken we waar mogelijk samen op met gemeenten en helpen we gemeenten waar mogelijk om regionaal samen te werken.
- We gaan terughoudend om met nieuwe woningbouwinitiatieven in het buitengebied. Vrijkomende agrarische bedrijvigheid moet niet leiden tot een wildgroei aan woningen in het buitengebied. Liever concentreren we woningbouw direct rondom dorpen en door steden te verdichten en benutten we het platteland voor natuurontwikkeling, recreatie en toerisme.

- We benutten Maastricht, Venlo, Roermond, Sittard, Weert en Heerlen nog meer als bruisende centra, waarin we stedelijke woonmilieus en hoogbouw proberen te stimuleren om nieuwe doelgroepen naar Limburg te halen.
- De provincie Limburg werkt samen met de Limburgse gemeenten om arbeidsmigratie en de bijbehorende huisvesting goed te faciliteren, en zorg te dragen voor adequate en veilige huisvesting van internationale werknemers. De provincie Limburg heeft de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor mensen die een veilig thuis zoeken. Wij vinden dan ook dat elke gemeente zijn steentje bij moet dragen om plek te bieden aan asielzoekers en statushouders. De Provincie dient hierin, samen met de Rijksoverheid, een stimulerend en faciliterend klimaat te creëren om deze verantwoordelijkheid te nemen en gemeenten op hun verantwoordelijkheid te wijzen waar dat nagelaten wordt. De provincie denkt actief mee met gemeenten in het zoeken van locaties waar (tijdelijke) huisvesting voor vluchtelingen, asielzoekers en statushouders gerealiseerd kan worden, en geeft hierin (on)gevraagd advies aan gemeenten.
- D66 geeft de voorkeur aan huisvesting voor internationale werknemers op een manier waarbij zij zoveel mogelijk de kans krijgen om deel te kunnen nemen aan de Limburgse samenleving. Wij kiezen er niet voor om parallelle samenlevingen te creëren op industrieterreinen of buiten woonkernen.

Van Mook tot Maastricht: Limburg heeft prachtige binnensteden en dorpscentra waar het goed vertoeven is. Deze gebieden zijn naast een belangrijke bron voor werkgelegenheid ook de gezellige huiskamers van onze samenleving. Het zijn de plekken om iets te kopen, te verblijven en om iets te beleven. Denk maar aan een bezoekje aan een winkel, de bibliotheek of het ontmoeten van vrienden in een van de horecagelegenheden of op de kermis. De voorzieningen in onze binnensteden en dorpscentra, maken de respectievelijke gemeente een aantrekkelijke plek om te wonen, te werken, te recreëren en als bedrijf om je te vestigen. Daarnaast zijn onze binnensteden en dorpskernen ook een belangrijk onderdeel van de Limburgse identiteit, uitgedragen door de architectuur, culturele activiteiten en evenementen.

Maar D66 herkent ook dat de vitaliteit van onze binnensteden en dorpscentra onder druk staat. Ons consumentengedrag verandert snel en we bestellen meer online waardoor de (winkel)leegstand toe neemt en verloedering op de loer ligt. Limburg is zelfs de koploper in Nederland op het gebied van leegstand. Daarnaast ervaren de ondernemers in deze gebieden nog steeds de nasleep van de coronacrisis en de huidige impact van de oorlog in Oekraïne en torenhoge inflatie. Kortom, onze binnensteden en dorpscentra hebben het lastig. Ze staan voor een enorme transformatieopgave.

D66 vindt dat de ontwikkeling van onze binnensteden en dorpscentra prominent op de provinciale agenda moet komen. De provincie zou een actieve rol moeten innemen om samen met gemeenten, belangenorganisaties en de andere stakeholders te werken aan toekomstbestendige en vitale binnensteden en dorpscentra. Een actieve rol voor de provincie betekent meer dan alleen het inzetten van stimuleringsregeling. Wat D66 betreft gaat het ook om regie pakken, aanjagen en verbinden.

Wat willen we?

- D66 wil de regie pakken via provinciaal beleid. We willen ervoor zorgen dat er nieuwe provinciale ruimtelijke- en economische beleidskaders komen voor niet alleen detailhandel maar ook horeca, leisure en cultuur. Op deze manier wordt één integraal beleidskader ontwikkeld voor de sectoren die van belang zijn voor de vitaliteit van binnensteden en dorpscentra. Daarnaast willen we passende instrumenten ontwikkelen voor transformatie, van bijvoorbeeld winkels of kantoren naar woningen, en om overtollige winkelmeters uit de markt te halen. Verder willen we er op zien dat de regio's en gemeente het beleid regionaal en lokaal doorvertalen en uitvoeren.
- D66 wil van provinciaal naar lokaal. We willen gemeente met procesgeld stimuleren om aan de slag te gaan met het opstellen van visie- en beleidsvorming op lokaal niveau zoals het opstellen van een integrale centrumvisie en uitvoeringsprogramma in samenwerking met ondernemers, vastgoedeigenaren en andere partners zoals cultuurorganisaties.
- D66 wil aanjagen en stimuleren, waarbij het maken van een visie en beleid de eerste stap is. De volgende stap is uitvoering via concrete maatregelen en projecten. Ook op uitvoering kan de provincie een rol pakken. D66 wil namelijk dat de provincie aan de slag gaat met het oprichten van een binnenstads- en dorpscentrumfonds waar Limburgse steden en dorpen een beroep op kunnen doen om de noodzakelijke ingrepen in de binnenstad of dorpscentrum financieel aan te jagen en (mede) mogelijk te maken. Hierbij gaat het vooral om gebiedsgerichte, integrale projecten met de inzet van lokale overheden en private investeerders. Denk bijvoorbeeld aan fysieke ingrepen die bijdragen aan het realiseren van de transformatie en herontwikkeling van gebouwen of verpauperd vastgoed in binnensteden of dorpscentra.
- D66 wil monitoren en bijsturen via actuele data. Helder beleid betekent ook het maken van onderbouwde keuzes via actuele informatie. Ook hierin kan de provincie een rol spelen. Naar voorbeeld van andere provincies streven we naar het ontwikkelen van een provinciaal dashboard waar verschillende databronnen gekoppeld worden. Op deze manier kunnen ontwikkelingen gemonitord worden en ervaringen van verschillende gebieden vergeleken worden. Niet om te kijken wie doet het beter dan de andere, maar vooral om van elkaar te leren.

- D66 wil nieuw provinciaal koopstromenonderzoek. Voor het dashboard is een koopstromenonderzoek een schat aan informatie. Maar het winkellandschap verandert snel en periodiek herhaling van onderzoek is noodzakelijk. Ook om ontwikkelingen te blijven monitoren. We streven ernaar om dit koopstromenonderzoek uit 2019 tijdens de volgende bestuursperiode te actualiseren.
- We moeten leren van elkaar door het aanbieden en organiseren van masterclasses op verschillende thema's in samenwerking met MKB-Limburg, Centrum Platform Limburg, Koninklijke Horeca Nederland regio Limburg, INretail, de Retailagenda en Lokaal Retailbelang.
- D66 wil een Limburgse expert pool oprichten. We hebben in Limburg fantastische en ervaren ondernemers, organisaties en andere belanghebbende die zich graag willen inzetten om onze binnensteden en dorpskernen vitaal te houden. Deze kennis willen we benutten en bundelen in een expertpool die kan helpen complexe vraagstukken op te lossen.

Een mobiele provincie

Mobiliteit

D66 wil goed bereikbare steden en dorpen en zet daarom in op duurzame mobiliteit in de vorm van concurrerend openbaar vervoer, betere fietsverbindingen, slimme mobiliteit en gedragsverandering. Alleen verdere uitbreiding van het aantal wegen en/of rijstroken is voor D66 geen oplossing voor ons dichtslibbende wegennet.

De provincie moet het provinciale wegennet en de kunstwerken wel goed onderhouden. De doorstroming van verkeer en de verkeersveiligheid bij belangrijke knooppunten blijven aandacht verdienen. Daarom verdwijnt de aanleg van provinciale wegen niet uit onze gereedschapskist, maar het is zeker niet het stuk gereedschap dat we bij voorkeur hanteren. Duurzamere alternatieven gaan voor.

Een robuust netwerk van goede doorgaande (snel-) fietsroutes levert een belangrijke bijdrage aan de bereikbaarheid. Wat D66 betreft, gebruikt de provincie daarvoor (net als bij provinciale wegen voor auto's) ook eigen ruimtelijke procedures en zet de provincie daarvoor ook eigen middelen in.

D66 ziet goede spooransluitingen op het Europese hogesnelheidsnet als hét alternatief voor het reizen per vliegtuig. Daarom zet D66 in op meer en betere grensoverschrijdende treinverbindingen die aansluiten op de hogesnelheidslijnen in Aachen, Düsseldorf en Liège.

D66 ziet niets in het groeiscenario van Maastricht-Aachen Airport. D66 was, is en blijft tegenstander van het langer openhouden van Maastricht Aachen Airport. Deze luchthaven blijft economisch én ecologisch onhoudbaar. Wanneer de luchthaven desondanks open blijft, zullen wij alles doen om overlast van de omgeving zoveel mogelijk te beperken en het aantal vluchtbewegingen zo laag mogelijk te houden.

Wij maken ons zorgen over de overlast voor de omgeving, de milieueffecten, leefbaarheid en over een blijvende aanslag op provinciale financiële middelen, die veel beter kunnen worden ingezet voor die vormen van mobiliteit waar veel Limburgers daadwerkelijk gebruik van maken.

Wat kiest D66:

- D66 wil een aantrekkelijk netwerk van openbaar vervoer dat voldoet aan de behoefte van de reizigers in stedelijke gebieden en gemeenten in het platteland, dat kan concurreren met het vervoer per auto. Frequente en betrouwbare verbindingen zijn hiervoor een vereiste.
- D66 gaat sturen op het realiseren van grensoverschrijdende treinverbindingen. Bijvoorbeeld door de verbinding van Eindhoven naar Aachen gedecentraliseerd te laten uitvoeren door Arriva via de Limburgse OV-concessie. We willen zo snel mogelijk elk uur een trein van Eindhoven naar Aachen, ook als daarvoor een van de bestaande intercity's tussen Heerlen en Eindhoven moet worden vervangen. Na de aanpassing van station Eindhoven op weg naar 2040 kunnen deze verbindingen worden uitgebreid. Daarnaast willen de spoorverbinding Weert-Hamont-Antwerpen snel realiseren. Ook willen wij snel betere en snellere openbare vervoersverbindingen tussen Maastricht en Luik om hiermee de verbinding te maken met de rest van Europa.
- D66 vindt de elektrificatie van de Maaslijn veel te lang duren en wil daarom blijven inzetten op een snellere elektrificatie van de Maaslijn. Hoewel we vinden dat het Rijk hierbij aan de lat staat, zijn wij ook als provincie bereid om hierin extra te stimuleren als dat versnelling oplevert.
- We willen het aantal hoogwaardige grensoverschrijdende OV-verbindingen uitbreiden. Bijvoorbeeld in de vorm van een Limburgliner van Weert naar Maaseik, en daarnaast inzetten op een busverbinding van Hasselt naar Sittard, via Genk en Maasmechelen.
- D66 wil snelfietspaden door de hele provincie. De (elektrische) fiets wordt steeds meer een alternatief voor de auto als het gaat om woon-werk-verkeer. Daarvoor zijn goede snelfietspaden essentieel. Met een goed netwerk sluiten we de komende jaren alle steden aan op snelfietsroutes.
- D66 wil doorpakken op de mobiliteitsaanpak van Zuid-Limburg Bereikbaar, Roermond Bereikbaar en Trendsportal in Noord-Limburg voor filemijding, duurzame en slimme mobiliteit. Bijvoorbeeld door een actieve werkgeversbenadering, bevordering van het gebruik van deelauto's, deelfietsen en meer en betere doorgaande fietsroutes. Samenwerking en afstemming met onder andere de provincie Noord-Brabant is noodzakelijk om te kunnen doorpakken op deze mobiliteitsaanpak.
- We willen een proef starten met inductieladen voor elektrische auto's op parkeerplaatsen en op een wegvak.
- D66 wil het 'maak van de nul een punt' verkeersveiligheidsbeleid voortzetten via het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg (ROVL). We gaan dit doen door in te zetten op voorlichtingen, verkeerseducatie en gedragsbeïnvloeding in samenwerking met gemeenten, politie, Veilig Verkeer Nederland en het onderwijs.
- D66 wil geen extra geld meer naar Maastricht Aachen Airport. Daarnaast willen we de overlast van het vliegveld voor de omgeving beperken, door minder vluchtbewegingen toe te staan en in te zetten op innovatie rondom elektrisch vliegen.

Een daadkrachtige provincie

De grote vraagstukken van onze tijd kunnen niet wachten op een antwoord. De provincie heeft juist daar een rol te spelen, als middenbestuur samen met gemeenten én richting het Rijk. D66 wil een slagvaardig middenbestuur dat waarde toevoegt voor de Limburgers. Dat vraagt samenwerking met de Limburgers en de gemeenten waarin ze wonen, met het waterschap, onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en het brede maatschappelijk middenveld.

De blik van D66 gaat daarbij wel over de provinciegrenzen heen. Niet alleen naar de directe burens Noord-Brabant en Gelderland, want die provinciegrenzen zijn voor het overgrote deel ook meteen landsgrenzen. Dus Limburg richt de blik ook op de directe burens Noordrijn-Westfalen in Duitsland en Vlaanderen én Wallonië -waaronder de Duitssprachige Gemeinschaft- in België. We werken samen, bilateraal en multilateraal in verschillende euronale verbanden.

Limburgs bestuur en beleid heeft de meest merkbare waarde voor de Limburgers als onze beleidsprioriteiten goed aansluiten op die van de Europese Unie en die van het Rijk, want dan kunnen de krachten (én de middelen) worden gebundeld. Daarom is Limburg aanwezig in Brussel, Den Haag en Düsseldorf. De provincie brengt Limburgse proposities in beeld bij de partners en wil zo bijdragen aan de koers die er wordt uitgestippeld, die koers wordt ook op de voet gevolgd, zodat er optimaal op kan worden ingespeeld.

Wat kiest D66:

- D66 wil dat de provincie ruimte biedt aan inwoners om initiatief te nemen. Als provincie moeten we dan ook meedenken met initiatieven, vanuit de waarde die een initiatief heeft voor de Limburgers. De impact van het initiatief is hierbij leidend, niet de bestaande provinciale kaders. Indien er geen passend kader is, moet er serieus worden gekeken naar de mogelijkheden om een pilot uit te voeren of een kader te stellen dat dergelijke initiatieven mogelijk kan maken.
- D66 wil dat de provincie goed toeziet op de gemeentefinanciën en daarbij aandacht heeft voor de democratische controle op gemeenschappelijke regelingen.
- D66 wil dat de provincie de bestuurskracht van gemeenten monitort vanuit het financieel en interbestuurlijk toezicht en de helpende hand biedt wanneer er versterking vanuit de provincie nodig is.
- D66 wil dat de provincie bijdraagt aan regionale ontwikkelingen in Limburg en aan goede regionale voorzieningen in de provincie. Ontwikkelingen die overduidelijk een gemeentelijk belang overstijgen en in het belang zijn van grote groepen Limburgers, kunnen vragen om een rol van de provincie. Als verbindende factor, als facilitator, maar ook als co-financier.

Financiën

De financiële werkelijkheid is veranderd. De tijd dat de provincie erg veel financiële ruimte had om autonoom beleid buiten de provinciale kerntaken uit te voeren, ligt achter ons. De provincie heeft dankzij de verkoop van Essent in 2009 een groot eigen vermogen. Van de oorspronkelijke 1,1 miljard is nog 900 miljoen Euro over. Dat geld ligt niet stil; het is geïnvesteerd om Limburg sterker te maken. De Brightlands campussen in Venlo, Geleen, Heerlen en Maastricht zijn er uit gefinancierd, net als de duurzaam thuis leningen om je woning mee te isoleren. Met steun van D66. Van grote invloed op de financiële situatie in Limburg is uiteraard ook de huidige geopolitieke situatie, de Russische invasie van Oekraïne, op de economie in Europa en de rest van de wereld. Dat gaat natuurlijk niet aan Limburg voorbij.

D66 betreurt het dat de financiële ruimte van de provincie wordt ingeperkt door investeringen in Maastricht Aachen Airport. D66 blijft alert op mogelijkheden om de bereikbaarheid en de werkgelegenheid in Limburg te stimuleren met minder kosten en met meer respect voor de schoonheid en de leefbaarheid van Limburg. D66 gunt het voordeel van een rijke provincie ook aan toekomstige generaties Limburgers. Wat D66 betreft gaat Limburg verstandig met zijn eigen vermogen om. Investeren, zodat de middelen met maatschappelijk én financieel rendement naar de provincie terug vloeien. Maar D66 is daar niet dogmatisch in. De reserve van Limburg moet liefst op peil blijven, maar als er kansen zijn om Limburg sterker te maken, mag dat wat D66 betreft ook met inzet van het eigen vermogen van de provincie.

Individuele Limburgers maken zich zorgen over de betaalbaarheid van hun energierekening en hun boodschappen. Het is in eerste instantie aan het Rijk en de gemeenten om inwoners daarin bij te staan, maar de provincie moet niet nalaten te doen wat ze wel kan doen en iets te betekenen voor Limburgers. D66 wil dat de provincie haar eigen beleid sociaal uitvoert, door oog te hebben voor een duurzame maatschappij en kansengelijkheid voor alle Limburgers.

Voor grote provinciale projecten lopen, door de huidige situatie in de wereld, de kosten ook op. Dat betekent dat de provincie niet alles kan financieren.

Wat kiest D66:

- D66 vindt dat provincie verstandig financieel beleid moet voeren. Het provinciale vermogen moet voor generaties Limburgers blijven renderen. Niet potverteren, maar ook zeker niet op de schatkist blijven zitten.

- D66 werpt een kritische blik op wat we als provincie vanuit provinciale kerntaken moeten doen. Als middenbestuur moeten we regionale ontwikkelingen blijven faciliteren en zaken oppakken waarvoor gemeenten gewoonweg te klein zijn.
- D66 wil dat provincie investeert in de toekomst van Limburg. Daar moeten we dan wel ruimte voor hebben. Dat betekent kritisch kijken naar waar een provinciale subsidie of investering waardevol en verstandig is. Wat D66 betreft betekent het ook dat we niet langer onze immunisatie-reserve moeten indexeren, omdat hierdoor de financiële ruimte onnodig verder beperkt wordt.

Bestuurscultuur

Voor het vertrouwen van de kiezer in Provinciale Staten is het van groot belang dat besluiten van de Provinciale Staten navolgbaar en uitlegbaar zijn. Voor kiezers moet inzichtelijk zijn op basis van welke informatie de Provinciale Staten besluiten nemen. Transparant handelen is een voorwaarde voor een gezonde bestuurscultuur en voor het (her)winnen en behouden van vertrouwen van de kiezers.

Het is mogelijk om geheimhouding op te leggen op bepaalde informatie die wordt betrokken in de besluitvorming, soms is dat ook nodig om het belang van de Limburgse belastingbetaler te behartigen. In gevallen waar publieke partijen of publiek gefinancierde partijen met de provincie zaken doen, moet dat transparant gebeuren.

Het is belangrijk dat alle leden van de Provinciale Staten en de Gedeputeerde Staten elkaar, de Limburgers en partners in de samenleving met respect bejegenen. Uiteraard zijn er verschillende politieke standpunten en deze zullen ook niet altijd bij elkaar te brengen zijn. Dat betekent echter niet dat er niet meer vanuit de feiten en vanuit de inhoud politiek bedreven hoeft te worden. We moeten voorkomen dat medewerkers van de provinciale organisatie in het debat worden getrokken, we moeten voorkomen dat er onderling op de persoon gespeeld wordt en dat integriteit een politiek wapen wordt. In dat geval zijn de Limburgers de verliezers, omdat de politiek dan mensen in een debat betreft die niet om deze positie gevraagd hebben. Het belang van de Limburgers moet daarin altijd voorop staan.

Provinciale Staten moeten meer het Gouvernement uit en met de Limburgers in gesprek. Daarom moet PS in de komende periode de vergadersystematiek zo inrichten dat er meer ruimte in de staten agenda komt voor het inwinnen van informatie vooraf, door ambtelijke bijstand, maar ook door informatie op te halen door middel van werkbezoeken in de provincie. Dit helpt te komen tot betere kaderstelling, wat helpt in de uitvoering en de controle daarop.

Wat kiest D66:

- D66 vindt het belangrijk dat besluitvorming herleidbaar is. We willen dat de belastingbetaler bij publiek geld ook weet wat ermee gebeurt. Ook andere partijen mogen gevraagd worden zo transparant mogelijk te zijn over hun eigen informatie als ze aanspraak willen maken op publieke middelen via de provincie;
- D66 wil dat er in de provinciale politiek altijd met respect richting elkaar en richting de Limburgers en partners gesproken wordt, ondanks eventuele politieke verschillen;
- D66 wil dat de provincie in haar communicatie en de afhandeling van vragen of klachten van inwoners altijd aan de zijde van de inwoners staat. Wanneer belangen met elkaar lijken te botsen, moet de provincie uitleggen wat er gedaan wordt en met welke reden;
- D66 wil dat de Provinciale Staten vaker haar oor te luisteren leggen bij de Limburgers. Bij grote opgaven moet een Statencommissie bijvoorbeeld ter plaatse hoorzittingen organiseren;
- D66 wil the Right to Challenge mogelijk maken. Wanneer lokale partijen denken iets beter, slimmer of goedkoper uit te kunnen voeren dan de provincie op dit moment doet, moet dit onderzocht worden.
- D66 wil blijven werken aan de bestuurscultuur in de Provinciale Staten. Tijdens de laatste Provinciale Statenvergadering van 2022 is het werkplan bestuurscultuur vastgesteld. Onder leiding van de Gouverneur is er een stevig plan neergezet om te blijven werken aan de bestuurscultuur in Limburg; een dynamisch programma en een ontwikkeling waar we de komende Statenperiode (en daarna) stevig aan moeten blijven door werken.